

ГОДИШНО-ОТЧЕТНОТО СЪБРАНИЕ НА ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА

На 30 декември 1963 г. се състоя разширено заседание на Научния съвет, на което бе обсъден и приет отчетът за научно-изследователската дейност на института през изтеклата 1963 година.

В своя отчет директорът на института Стойко Божков направи анализ на главните постижения и слабости в научната работа и очерта предстоящите задачи. Той разгледа изминалата година под знака на борбата за утвърждаване на ленинската линия в развитието на нашето изкуство и литература. Грижите на партийното ръководство за чистотата и остротата на идеологическото ни оръжие, принципната борба срещу влиянията на буржоазната идеология и на упадъчната западна култура помогнаха за сплотяване силите на творческите работници, за съсредоточаване на вниманието върху здравите начала на партийността и народността. Откритата, ясна и правдива партийна критика на редица увлечения, която намери най-ярък израз в речта на др. Т. Живков „Комунистическата идеяност — висш принцип на нашата литература и изкуство“ спомогна да се създаде атмосфера на по-голямо доверие между творците, да се сплотят силите и, като се отхвърли заразяващото гниене на упадъчната литература, безидейността и формализма, да се насочат усилията към творческа разработка на проблемите на нашето съвременно развитие.

В светлината на тези основни задачи в доклада бе направена преценка за дейността на институтския колектив. На първо място бе разгледана работата на сп. „Литературна мисъл“, което е оперативният орган на института. Списанието се включи в идеологическото настъпление и постави редица важни проблеми на съвременната литература, критика и литературознание. Същевременно редакцията прояви известна мудност в подхващането на някои актуални въпроси, тя все още недостатъчно активно се отзовава на съвременния литературен процес.

Пряко отношение към актуалните проблеми на съвременната ни литература имат редица книги, студии и статии на сътрудници в института, напр. книгата на Стоян Каролев „Въпроси на художественото майсторство“, студията на чл.-кор. П. Зарев „Съвременни творчески търсения и методът на социалистическия реализъм“, книгите на чл.-кор. Г. Цанев за Никола Фурнаджиев, на Здр. Петров за Ас. Разветников, на М. Николов „Брехт“, статиите на Ефрем Каранфилов „За героичното в живота и отразяването му в съвременната белетристика“, на В. Колевски „За естетическата същност на социалистическия реализъм“, на Т. Жечев за Емилиан Станев, на М. Цанева за Ел. Багрjana и др.

В доклада бяха изтъкнати като по-съществени редица научни приноси в изучаване на историята на българската литература: сборникът „1100 години славянска писменост“, студията на чл.-кор. П. Диеков „Особености на старобългарската публицистика през IX—XIII в.“, книгата на Боньо Ангелов „Съвременници на Паисий“, книгата на П. Зарев за Христо Ботев, студията на Г. Димов „Литературната критика през Възраждането“, труда на акад. М. Арнаудов върху Любен Каравелов, монографията на Ел. Димитрова върху Смирненски и пр.

За осветляване развитието на българската литература след Освобождението важно значение през 1963 г. имаха проблемите около творчеството на Алеко Константинов и Христо Смирненски, във връзка с чувстването на konto институтът организира и проведе научни сесии. Дейно участие взе институтът и в сесията, посветена на 1100-годишнината на българската писменост.

Известни успехи са постигнати и в осветляване връзките на българската литература с другите литератури (книгата на Хр. Дудевски „Българо-съветски литературни връзки“, студиите на Ем. Георгиев, Иван Цветков, В. Колевски, Л.

Минкова, В. Смоховска, Г. Вълчев Ил. Конев и др.).

Между сериозните постижения на института е сполучливото му участие в Славистичния конгрес. Нашата наука влезе в пряк досег на конгреса и с буржоазната наука по някои от най-важните въпроси на литературознанието, лингвистиката и пр. При тази размяна на мнения се получиха идеологически сблъсквания, които бяха от полза на нашата научна мисъл. Общо на конгреса доминираше марксистическото литературознание.

В доклада бяха подробно разгледани и главните слабости в работата на института. Те се отразяват както в научната продукция на сътрудниците, така и в несвоевременното изпълнение на плановите задачи. Закъсня окончателното комплектуване и обсъждане на том II от Историата на българската литература. Също така има незавършени, непредставени и необсъдени очерци от третия том. Закъснението се дължи на намалена възискателност от страна на ръководството на института и редакцията.

В отчета бе всестранно разгледана дейността на научните секции към института с оглед нивото на научните обсъждания и научните изисквания към плановите и извънпланови работи. Все още най-важни недостатъци в работата на секциите са неритмичността при завършването и обсъждането на темите, а също така и многотемие при запланиването. Секцията по съвременна литература трябва по системно и теоретически задълбочено да поставя проблемите, които стоят пред съвременната ни литература и литературната ни критика.

Дейността на научния съвет е противача общо взето плодотворно, като за всички по-важни обсъждания са свиквани разширени заседания, на които е присъствувал почти целият институтски колектив. Но научният съвет недостатъчно цялостно е бил използван от ръководството на института. Необходимо е да се създаде строга планомерност при неговите свиквания, да се разширява проблематиката, да се отговаря на главния въпрос: какви научни постижения са завоювани в института, кого подпомагат те и как се свързват с главните задачи на нашата съвременност.

Накрая в отчета на института бяха набелязани основните задачи на предстоящата дейност. Бяха поставени два основни въпроса. Първият е относно създаването на творчески колективи около ръководните научни кадри, на които да се възлага най-резултатно разработване на актуалните научни задачи. Другият въпрос, който вече стои пред нас, се отнася

за достойното посрещане на XX-та годишнина от нашата социалистическа революция. Нашето отношение към тази годишнина трябва да се отрази в нашите дела. На първо място — да се подготви Сборникът върху съвременната литература на високо идейно равнище; да се подготвят двата тома от История на българската литература; да се проведе на високо теоретическо ниво Сесията върху традицията и новаторството.

Ние трябва да посрещнем голямата дата с изпълнение както на индивидуалните научни планове, така и на общоинститутските колективни задачи.

Изказванията преминаха при повишена активност. Емил Георгиев говори за успехите на нашето литературознание, но също и за някои проблеми на литературната история, които все още не са обект на достатъчно внимание от страна на изследователите. Ангел Тодоров изтъкна широката постановка на разнообразни въпроси от научния живот на института и посочи като слабост на отчета недостатъчната конкретност в критиката на цялостната продукция на литературната наука. Институтът трябва да се развива така, че да стане литературоведчески център в цялата страна. Георги Димов се спря на участието ни в Славистичния конгрес, както и на необходимостта от създаване на творчески групи по отделни проблеми. Пантелей Зарев подчерта като особена положителна страна на отчета разгърнатата характеристика на научните трудове на сътрудниците от института. Той подчерта подобрието на работата в секциите и специалните задачи пред секцията по съвременна литература, както и необходимостта от общо активизиране на целия литературоведски фронт пред 20-годишнината на 9 септември. Петър Динев говори за закъснението в подготовката на том II от История на българската литература и разви мисли за необходимостта от реорганизация на работата в секциите с оглед по-голямото междусекционно сътрудничество и по-активното привличане на извънчатни сътрудници, особено в секцията по съвременна литература. Ефрем Каранфилов оцени дейността на научния съвет и неговите предстоящи задачи, като се спря и на слабостите в работата на секцията по съвременна литература. Иван Цветков повдигна въпроса за научната критика, която е свързана с нашата неотклонна борба за по-високо качество, за по-високо методологическо равнище на научно-изследователската работа. Оживлението и демократизацията на атмосферата в института от последните години трябва да се развиват, за да се

сплотява целият колектив в решение на големите литературоведски задачи. Георги Цанев се сприя на някои слабости в процедурата на планирането и отчитането на научната работа, както и на недостатъците в подготовката на четиритомната литературна история. Той разглежда и задачите на проблемните комисии в института. Накрая директорът на института Стойко Божков изрази съгласие с критическите бележки, направени по отчета. Институтът — каза той — наистина трябва да стане не ведомствен, а национален център за развитието на нашето литературознание. Все още ре-

дица сектори от нашата работа не са удовлетворителни. Ръководството недостатъчно прави своя преценка за научната работа, извършвана в секциите. Необходимо е в началото на 1964 година да се прегледа още веднъж годишният план и се съобрази с най-новите изисквания, поставени пред института. Ние трябва да се стремим към организиране на колективи, към концентрация на силите, което ще ни позволи да решаваме цялостно основните литературоведски проблеми. Радосно е, че отчетният доклад даде повод да се изяви единомислието на колектива по основните задачи на института.

Поправка: В статията на Дмитрий Ф. Марков „Въпроси на новаторството в съвременната българска поезия“, поместена в кн. 6 — 1963 г. е допусната грешка: ред 18 отдолу да се чете: . . . разкриващ своите душевни богатства в труда.

Адреси — на редакцията: сп. Литературна мисъл, бул. Витоша 39, София Ц, тел. 8-42-89
на администрацията: Изд. на Българската академия на науките, ул. Сердика 4, София
Абонаменти се внасят във всички пощенски станции или по с/ка № 96Т/151 БНБ —
Софийски градски клон
Годишен абонамент — 2.60 лева

Поръчка № 223
Тираж 4 500

Формат $\frac{1}{16}$ 100/14

Дадена за печат на 10. I. 1964 г.
Печатни коли 9.50